

Bases sociopolítiques de l'educació

Codi: 101657

Crèdits: 15

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació Social	FB	2	A
2500261 Pedagogia	FB	2	A

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Helena Troiano Gomà

Correu electrònic: Helena.Troiano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Mireia Foradada Villar

Alba Castejón Company

Marta Comas Sabat

Ricard Benito Perez

Prerequisits

Es recomana, especialment, haver aprovat l'assignatura de primer curs "Educació i contextos educatius".

Objectius

L'assignatura procura una aproximació sòlida als conceptes, enfocaments i realitat sociopolítica de l'educació, tant a l'àmbit formal com no formal. A banda d'aquest caràcter finalista, pretén ser també fonamentadora de continguts que s'impartiran a cursos posteriors. L'objectiu fonamental de l'assignatura és la comprensió i anàlisi d'un territori (d'abast variable, municipal, autonòmic, estatal,...) i/o d'una realitat concreta, des d'una perspectiva holística socioeducativa.

Els objectius concrets són els següents:

- Conèixer els fonaments teòrics de la Sociologia de l'Educació i de la Política de l'Educació.
- Aprofundir en la realitat educativa com a síntesi de la mirada sociopolítica.
- Desenvolupar capacitat crítica sobre les problemàtiques educatives actuals.
- Comprendre l'origen i conseqüències dels límits socials, legislatius i polítics que emmarquen l'activitat pedagògica.

Competències

Educació Social

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar processos d'obtenció, registre, anàlisi i presa de decisions per a l'acció socioeducativa
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Pedagogia

- Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen situacions i propostes educatives i formatives.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa i formativa.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Coordinar-se amb altres persones per realitzar l'estudi d'un territori.
2. Coordinar-se i planificar-se en l'elaboració de treballs.
3. Descriure, analitzar i exposar idees i propostes de l'àmbit de les polítiques educatives i de la sociologia de l'educació, a partir de la literatura pedagògica científica existent en l'actualitat.
4. Realitzar un mapa de les institucions socioeducatives d'un territori.
5. Redactar informes de context socioeducatiu en un territori a partir de l'obtenció de dades del mateix.
6. Valorar la correcció, adequació i acceptabilitat en produccions orals i escrites.

Continguts

L'assignatura té tres blocs A (Sociologia), B (Política de l'educació) i C (Anàlisi socioeducatiu d'un territori).

Cadascun d'ells inclourà els següents continguts:

A) Sociologia

A.1) Agències i processos de socialització

Adquisició de rols socials, desviació, resocialització i institucions totals

Escola com a espai de socialització secundària

A.2) Estructura social de les societats avançades i de Catalunya

Del capitalisme industrial al capitalisme informacional

Estratificació social i escolarització

Evolució de les formes de pobresa, marginació i exclusió social

A.3) Estat del benestar i polítiques socials

Mercat, estat, tercer sector i les noves formes de governabilitat

Marc ideològics i polítiques socials i educatives

A.4) Desigualtats socials i territori

Segregació urbana i conseqüències socials i educatives

Indicadors socials desagregats per territoris

B) Política de l'educació

B.1) Fonaments teòrics de la política educativa

Estat, política, ideologia i sistema educatiu

Política de l'educació: principis i conceptes bàsics

Les reformes educatives i la presa de decisions

B.2) Les polítiques educatives en el context català i espanyol

Polítiques educatives: marc espanyol

Polítiques educatives: marc català

B.3) La política educativa dels organismes internacionals

Polítiques educatives i globalització

Polítiques educatives: l'aportació dels organismes internacionals (mundials i europeus)

B.4) Les polítiques educatives i la seva incidència sobre un territori

Les polítiques educatives al món local

Experiències de polítiques educatives locals a Catalunya i/o altres CC.AA.

C) Anàlisi socioeducatiu d'un territori

C.1) Anàlisi socio-estadístic d'un territori

C.2) Àmbits i col·lectius per a l'acció socioeducativa

C.3) La xarxa socioeducativa d'un territori

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura a partir de les següents activitats:

Sessions magistrals amb el gran grup: exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

Seminari bloc A i B: espais de treball en grups més reduïts supervisats pel professorat on mitjançant anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

Seminari bloc C: espais de treball en grups reduïts supervisat pel professorat on es treballen les eines i les metodologies per fer el treball de grup.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
1. Virtuals gran grup bloc A	30	1,2	3
2. Seminaris bloc A	15	0,6	3
3. Presencials gran grup bloc B	30	1,2	3
4. Seminaris bloc B	15	0,6	3
5. Virtuals gran grup bloc C	7	0,28	4, 6
6. Seminaris bloc C	15	0,6	1, 2, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Tutories i directrius de treballs	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Treballs individuals i de grup	188	7,52	1, 2, 3, 4, 5, 6

Avaluació

El bloc A i el bloc B tenen com a activitats avaluatives un control del temari i un recull de pràctiques de seminari, que cada professor/a especificarà al programa que entrega a principi de curs. Per presentar-se al control del bloc A i del bloc B, cal haver presentat les pràctiques de seminari de cada bloc respectiu. El control de cada bloc ha de tenir un 5 per poder fer mitjana amb la nota de les pràctiques de seminari. El conjunt de les pràctiques de seminari ha de tenir un mínim de 5 per poder fer mitjana. Es farà la mitjana del bloc A i del Bloc B per calcular el 80% de la nota final de l'assignatura. Hi haurà una prova de recuperació per als alumnes que hagin suspès un o els dos controls, i hi haurà la possibilitat de recuperar la nota corresponent a les pràctiques de seminari.

La data del control del bloc A serà dins les dues setmanes lectives següents a haver finalitzat el bloc A, la data del control del bloc B serà dins les dues setmanes lectives següents a haver finalitzat el bloc B. La data de recuperació serà a tres setmanes de distància de l'examen del bloc B.

El bloc C s'avaluarà a partir d'un treball sobre un territori que tindrà dues parts, una a cada semestre. La primera part serà recuperable, la segona no.

Per aprovar l'assignatura cal haver obtingut com a mínim un 5 de la mitjana del bloc A i del bloc B, i un 5 del bloc C.

El retorn de les pràctiques de seminari i dels controls dels blocs A i B es farà com a màxim 25 dies hàbils després de la data d'entrega.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no avaluable. El plagi es considera una infracció important, si es detecta un plagi en una pràctica de seminari aquesta pràctica queda invalidada, s'ha de repetir i l'alumne només podrà fer el control del temari del corresponent bloc el dia de la recuperació. Si es detecta plagi al treball del bloc C queda suspès

i s'ha de tornar a repetir. Per a una definició de plagi podeu consultar:
http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Control temari bloc A	30%	0	0	3, 6
2. Pràctiques de seminari bloc A	10%	0	0	2, 3, 6
3. Control temari bloc B	30%	0	0	3, 6
4. Pràctiques de seminari bloc B	10%	0	0	2, 3, 6
5. Treball bloc C	20%	0	0	1, 2, 4, 5, 6

Bibliografia

Bibliografia blocs A i B:

Anyon, Jean (1999) "Clase social y conocimiento escolar", a Fernández Enguita, M. (ed.) *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel.

Benito, Ricard & González, Isaac (2007) *Processos de segregació escolar a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Bonal, Xavier (2018) "Més enllà de l'accés: més educabilitat (i menys educació) per sortir de la pobresa", a *Perspectiva Escolar*, 399, 6-9.

Bonal, Xavier & Cuevas, Joan (2019) *Combatre la segregació escolar: de l'amenaça a l'oportunitat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Bonal, Xavier & Tarabini, Aina (2016) "La LOMCE com a projecte de modernització conservadora i els seus efectes a Catalunya", a Hom, O. (ed.) *Societat Catalana 2014-2015*. Associació Catalana de Sociologia: Barcelona.

Fernández Mellizo-Soto, Maria (2005) "Política educativa, igualdad de oportunidades y pensamiento político". En de Puelles, Manuel (coord.) *Educación, igualdad y diversidad cultural*. Madrid: Biblioteca Nueva (pp. 53-67)

Harris, Judith R. (2003) *El mito de la educación*. Barcelona: DeBolsillo.

Martínez García, José S. (2013) *Estructura social y desigualdad en España*. Madrid: Catarata.

Martínez García, José S. (2016) "Crisis, fracaso escolar, abandono educativo y desigualdad. Una relación paradójica", a *Organización y gestión educativa: Revista del Fórum Europeo de Administradores de la Educación*, 24 (5), 9-13.

Martínez García, José S. (2020) *La educación y la desigualdad de oportunidades educativas entiendo de crisis*. Madrid: Fundación Foessa.

Merino, Rafael & De la Fuente, Gloria (2007) *Sociología para la intervención social y educativa*, Editorial Complutense y UAB.

Rotger, Josep Maria (2012) *Sociologia de l'educació per a professorat d'educació secundària*. Barcelona: El Roure.

Sánchez, Jordi, et al. (1996) Aproximació a les reformes dels Estats del Benestar. Barcelona: Fundació Jaume Bofill (pp. 7-19)

Subirats, Joan & Alegre, Miquel Àngel (2006) "Convivencia social y convivencia escolar", a *Cuadernos de pedagogía*, 359, 12-16.

Subirats, Marina (2007) "Ser hombre", a Castells, M. i Subirats, M. *Mujeres y hombres ¿Un amor imposible?*. Madrid: Alianza Editorial.

Tarabini, Aina & Verger, Antoni (2007) "La agenda educativa global: mecanismos y agentes". En Verger, Antoni y Polo, Pere (coords.). *Globalización y Desigualdades Educativas*. Palma: Escola de Formació en Mitjans Didàctics

Valdés, Manuel Tomás (2019) "Diferencias autonómicas en la composición de la desigualdad en la expectativa de matriculación universitaria: efectos primarios y efectos secundarios", a *Revista de Sociología de la Educación-RASE*, 12 (2), 209-227.

Per als seminaris dels blocs A i B hi haurà lectures obligatòries que s'especificaran el primer dia de cada bloc.

Bibliografia bloc C:

Blasco, Jaume & Casado, David (2011) *AVALUACIÓ DELS PLANS EDUCATIUS D'ENTORN*. Barcelona. Retrieved from http://www.ivalua.cat/documents/1/17_05_2011_10_04_09_informe_PEE_def.pdf

Coller, Xavier (2005) *Estudio de casos* (Cuadernos). Madrid: Centro de investigaciones sociológicas.

Diputació de Barcelona (2005) *Els projectes educatius de ciutat (PEC): Anàlisi de l'experiència acumulada. Nova proposta metodològica*. Col·lecció Guies Metodològiques, n. 7.
https://www.diba.cat/web/educacio/recursos/publica/guies/guia_m7

Programari

No cal programari específic per al desenvolupament d'aquesta assignatura.